

Kalle Aaltonen: Valtuustoaloite 2

Valtuutettu Kalle Aaltosen valtuustoaloite:

Uimaopetuksen keskittäminen alakoulun tietylle vuosiluokalle oppimistulosten ja turvallisuuden parantamiseksi

Lähettäjä: Aaltonen Kalle <kalle.aaltonen@lh.lahti.fi>

Lähetetty: maanantai 1. syyskuuta 2025 18.03

Aihe: Valtuustoaloite 2

Valtuustoaloite: Uimaopetuksen keskittäminen alakoulun tietylle vuosiluokalle oppimistulosten ja turvallisuuden parantamiseksi

Tausta ja tavoite

Uimataito on kansalaistaito, joka liittyy suoraan yksilön **henkilökohtaiseen turvallisuuteen, liikuntakykyyn ja elämänlaatuun**. Erityisesti Suomessa - tuhansien järvien ja runsaan vesiliikunnan maassa - sen merkitys korostuu. On huolestuttavaa, että yhä edelleen merkittävä osa suomalaislapsista ei saavuta riittävää uimataitoa peruskoulun aikana, vaikka opetus on ollut osa opetussuunnitelmaa jo vuosikymmeniä.

Kuluneen kesän 2025 aikana Suomessa on hukkunut jo vajaa sata henkilöä, joista moni olisi voitu pelastaa, mikäli perustason uimataito ja vesipelastustaidot olisivat olleet hallussa. Nämä luvut osoittavat konkreettisesti, että uimataidon opettaminen ei ole ainoastaan liikunnallinen tai kasvatuksellinen tehtävä - vaan kansanterveydellinen ja turvallisuuspoliittinen kysymys.

Esitys

Esitän, että Lahden kaupungissa uudistetaan perusopetuksen uimaopetuksen rakenne siten, että se keskitetään pääosin alakoulun tietylle vuosiluokalle (esimerkiksi 3. tai 4. vuosiluokka) nykyisen useille vuosiluokille hajautetun mallin sijaan. Keskittämisen yhteydessä uimaopetuksen tuntimäärää kasvatetaan ja opetuksesta tehdään intensiivisempi (esim. useamman viikon uimajakso), jotta taidon oppimiseen tarvittava toistomäärä ja syventyminen voidaan saavuttaa. Nykyisellä mallilla tämä ei toteudu.

Perustelut

1. Oppimisen tehokkuus

Pedagoginen tutkimus ja motoristen perustaitojen oppimista koskeva asiantuntemus osoittavat, että fyysiset ja motoriset taidot, kuten uimataito, omaksutaan tehokkaimmin 6–10 vuoden iässä. Taitojen kehittyminen vaatii intensiivisyyttä ja toistoja - ei harvakseltaan tapahtuvia yksittäistunteja. Hajautettu uimaopetus johtaa usein pinnalliseen taitotasoon ja unohtamiseen. Keskitetty jakso parantaa merkittävästi oppimistuloksia.

2. Taidon säilyvyys

Uimataito on motorinen perustaito, joka säilyy hyvin läpi elämän, **kun se kerran opitaan kunnolla**. Kyky pysyä pinnalla ja liikkua vedessä säilyy jopa vuosikymmeniä, vaikka varsinaista uintiharjoittelua ei jatkuvasti tehtäisi. Tämän vuoksi on järkevää investoida voimakkaammin siihen vaiheeseen, jossa taidon oppiminen on sekä tehokkainta että pysyvintä.

3. Yhdenvertaisuus ja turvallisuus

Keskittämällä ja tehostamalla opetusta voidaan paremmin varmistaa, että **kaikki oppilaat todella saavuttavat vähintään perustason uimataidon**. Tällä hetkellä osa oppilaista jää jälkeen tai ei käy uimassa riittävästi, ja tilannetta on vaikea seurata hajautetussa mallissa. Intensiteetti mahdollistaa myös erityistukea tarvitsevien lasten aiemman tunnistamisen ja jatko-ohjauksen.

4. Kustannustehokkuus

Uimaopetuksen keskittäminen yhdelle vuosiluokalle ja selkeästi rajatulle jaksolle mahdollistaa kuljetusten, opetusresurssien ja allasaikojen tehokkaamman käytön. Tämän lisäksi selkeä aikataulutus helpottaa opetuksen seurantaa ja raportointia.

5. Ennaltaehkäisevä kansanterveystyö

Uimataidon varmistaminen kaikille lapsille on konkreettinen teko **hukkumisten ehkäisyssä**. Vuosittain Suomessa hukkuu 80–120 ihmistä, ja hukkumisten määrä on keskittynyt erityisesti kesäkuukausiin. Hyvä uimataito vähentää merkittävästi hukkumiskuolemien riskiä.

Yhteenveto

Keskitetty ja vahvistettu uimaopetusmalli tukisi Lahden kaupungin perusopetuksen laatua, kasvatuksellisia tavoitteita ja ennen kaikkea turvallisuutta. Se edistäisi myös yhdenvertaisuutta ja pitkävaikutteista kansalaistaitojen omaksumista. Uudistuksen myötä Lahdella olisi mahdollisuus toimia **edelläkävijänä kansallisessa uimaopetuksessa**, ja samalla vastata ajankohtaiseen huoleen hukkumistapaturmien yleisyydestä Suomessa.

Mikäli nykyinen valtakunnallinen opetussuunnitelma ei salli uimaopetuksen keskittämistä poikkeuksellisen painotetusti yhdelle vuosiluokalle, esitän samalla, että Lahden kaupunki hakee **opetushallitukselta erillistä poikkeuslupaa** kokeiluun, jossa uimaopetus järjestetään intensiivijaksona valitulla alakoulun vuosiluokalla. Kokeilun tavoitteena on tuottaa tietoa keskitetyn opetuksen vaikutuksista uimataidon oppimiseen, oppilaiden yhdenvertaisuuteen ja resurssien käytön tehokkuuteen. Samalla tämä antaa mahdollisuuden kehittää Lahden kaupungista valtakunnallinen **pilottikaupunki**, joka voi toimia suunnannäyttäjänä muille kunnille opetuksen kehittämisessä ja lasten vesiturvallisuuden edistämässä.

Uimaopetuksen keskittäminen: Tutkittuun tietoon perustuva malli

1. Motoristen taitojen oppiminen on tehokkainta varhaiskouluiässä

Motoriset perustaidot, kuten uimataito, omaksutaan tehokkaimmin noin 6–10 vuoden iässä. Tällöin hermosto on erityisen muovautuva ja vastaanottavainen uusille liiketaidoille, ja lapsen liikunnallinen oppimiskyky on parhaimmillaan.

(Lähde: Gallahue & Ozmun, 2006: Understanding Motor Development)

2. Oppiminen vaatii intensiteettiä ja toistoja

Motoristen taitojen kehittyminen ei tapahdu satunnaisilla yksittäistunneilla, vaan vaatii toistoja, rytmitystä ja intensiivistä harjoittelua. Pitkät tauot hidastavat oppimista, ja osa taidoista jää kehittymättä ilman riittävää altistumista.

(Lähde: Schmidt & Lee, 2011: Motor Learning and Performance)

3. Hajautettu malli ei takaa oppimistuloksia

Useat selvitykset (mm. Kuntaliitto, Liikkuva koulu -ohjelma) ovat osoittaneet, että hajautettu uimaopetusmalli ei takaa kaikkien lasten uimataitoa. Etenkin resurssien, sijaintien tai taustojen osalta eriarvoisessa asemassa olevat oppilaat jäävät helposti jälkeen.

Myös Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto (SUH) suosittelee keskitettyä ja tehostettua opetusmallia, joka antaa kaikille oppilaille aidon mahdollisuuden saavuttaa uimataito.

(Lähteet: SUH, Kuntaliitto 2017, Liikkuva koulu -selvitykset)

4. Uimataito säilyy pitkäkestoisena perustaitona

Hyvin opittu uimataito säilyy ihmisellä vuosikausia – jopa vuosikymmeniä – vaikka aktiivinen uintiharjoittelu päättyisi. Perustaito, kuten pinnalla pysyminen ja vedessä liikkuminen, palautuu usein myös pitkän tauon jälkeen.

(Lähde: Magill & Anderson, 2014: Motor Learning and Control)

5. Kansanterveyden ja turvallisuuden näkökulma

Hukkumiset ovat Suomessa edelleen merkittävä kansanterveydellinen ongelma. Vuonna 2025 (tilanne 25.8. mennessä) on hukkunut jo 86 henkilöä – monien tapausten yhteydessä korostuu uimataidon puute tai sen riittämätön taso.

Sekä WHO että SUH korostavat lasten uimataitoa keskeisenä hukkumistapaturmien ehkäisyn välineenä.

Lähteet: WHO – Global Report on Drowning, 2014; SUH tiedotteet ja linjaukset)

Lähteet

Gallahue, D. L., & Ozmun, J. C. (2006). *Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults* (6th ed.). McGraw-Hill.

Kuntaliitto. (2017). *Koulujen uinninopetuksen järjestäminen: Selvitys kuntien käytännöistä*. Suomen Kuntaliitto.
<https://www.kuntaliitto.fi>

Liikkuva koulu -ohjelma. (2017). *Uimataito ja sen opetus peruskouluissa*. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
<https://www.liikkuvakoulu.fi>

Magill, R. A., & Anderson, D. (2014). *Motor learning and control: Concepts and applications* (10th ed.). McGraw-Hill Education.

Schmidt, R. A., & Lee, T. D. (2011). *Motor control and learning: A behavioral emphasis* (5th ed.). Human Kinetics.

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto (SUH). (2023). *Uimataidon opetus ja vesiturvallisuus Suomessa*.
<https://www.suh.fi>

World Health Organization (WHO). (2014). *Global report on drowning: Preventing a leading killer*.
<https://www.who.int/publications/i/item/global-report-on-drowning-preventing-a-leading-killer>

Lähetetty sovelluksesta [Outlook for iOS](#)